

EKONOMIE

GRAAD 11

Olimpiade Vraestel

Ronde Een

Punte: 30

Tyd: 1 uur

Datum: 7 Mei 2025

Instrukties

NB! Lees asseblief die onderstaande instruksies sorgvuldig.

Indien die ANTWOORDBLAD nie volledig ingevul word nie sal die antwoordblad ongeldig wees.

1. NB! Gebruik asseblief n **HB potlood of n swart pen** om die antwoordblad te voltooi.
Geen gekleurde penne word aanvaar nie.
2. Die ANTWOORDBLAD bestaan uit 3 afdelings. Rekeningkunde, Besigheidstudies en Ekonomie.
Kies en antwoord die korrekte vak.
3. Elke vraag het 4 moontlike antwoorde (A B C D) Slegs een antwoord is korrek.
Kleur die antwoord sirkel volledig in.
4. Sterkte!

DIE PRODUKSIEFAKTORE

1. Watter van die volgende is NIE een van die vier produksiefaktore nie?
 - A Grond
 - B Arbeid
 - C Geld
 - D Kapitaal

2. Watter van die volgende beskryf die rol van **grond** as 'n produksiefaktor die beste?
 - A Dit verwys na fisiese geboue wat in produksie gebruik word.
 - B Dit verteenwoordig menslike inspanning wat gebruik word om goedere en dienste te produseer.
 - C Dit sluit alle natuurlike hulpbronne in wat in die produksieproses gebruik word.
 - D Dit is die geld wat nodig is om 'n besigheid te begin.

3. 'n Boer koop 'n nuwe trekker om gewasproduksie te verhoog. Wat produksiefaktore betref, is die trekker 'n voorbeeld van _____
 - A grond.
 - B arbeid.
 - C kapitaal.
 - D entrepreneurskap.

4. 'n Maatskappy besluit om arbeiders met outomatiese masjiene in sy fabriek te vervang. Watter produksiefaktor word verminder en watter word verhoog?
 - A Arbeid word verminder en kapitaal word verhoog.
 - B Grond word verminder en entrepreneurskap word verhoog.
 - C Kapitaal word verminder en arbeid word verhoog.
 - D Entrepreneurskap word verminder en grond word vermeerder.

5. 'n Sake-eienaar besluit om werkers hoër lone te betaal om produktiwiteit te verbeter. Dink jy dit is 'n effektiewe besluit?
 - A Nee, want dit sal die maatskappy se wins verminder.
 - B Ja, want hoër lone kan werkers motiveer en doeltreffendheid verhoog.
 - C Nee, want arbeid is nie 'n noodsaaklike produksiefaktor nie.
 - D Ja, want lone is die belangrikste produksiefaktor.

6. Hoekom ontvang verhuurders huur as 'n vorm van inkomste?
- A Omdat hulle finansiële kapitaal verskaf.
 - B Omdat hulle risiko's neem in besigheid.
 - C Omdat hulle natuurlike hulpbronne soos grond verskaf.
 - D Omdat hulle arbeid tot produksie bydra.
7. 'n Regering besluit om die minimum loon te verhoog om werkers se lewenstandaard te verbeter. Wat kan 'n moontlike negatiewe gevolg van hierdie besluit wees?
- A Besighede kan meer werkers aanstel.
 - B Die produksiekoste kan daal.
 - C Werkloosheid kan styg namate besighede aanstellings verminder.
 - D Daar sal geen effek op besighede wees nie.
8. Wat beteken die term **afgeleide vraag**?
- A Vraag wat kunsmatig geskep word deur bemarkingsveldtogte.
 - B Vraag wat konstant bly ongeag prysveranderinge.
 - C Vraag na 'n produksiefaktor gebaseer op die vraag na die finale produk.
 - D Vraag na 'n produk of diens wat voortspruit uit verbruikersvoorkeur.
9. 'n Regering implementeer streng omgewingswette, wat die vraag na steenkoolaangedrewe elektrisiteit verminder. Hoe kan dit die **vraag na steenkoolmynwerkers** beïnvloed?
- A Die vraag na steenkoolmynwerkers sal toeneem.
 - B Die vraag na steenkoolmynwerkers sal afneem.
 - C Die vraag na steenkoolmynwerkers sal onveranderd bly.
 - D Die vraag na steenkoolmynwerkers sal afneem, maar slegs tydelik.
10. Wat is die belangrikste verskil tussen **nominale lone** en **reële lone**?
- A Nominale lone neem inflasie in ag, terwyl reële lone dit nie doen nie.
 - B Nominale lone word in geldterme gemeet, terwyl reële lone koopkrag in ag neem.
 - C Reële lone word in huidige geldterme uitgedruk, terwyl nominale lone vir inflasie aanpas.
 - D Reële lone is altyd hoër as nominale lone.

DIE GEBRUIKE VAN EKONOMIESE GOEDERE EN DIENSTE

11. Wat is die definisie van **finale verbruik deur huishoudings**?
- A Die totale waarde van goedere en dienste wat in 'n land geproduseer word.
 - B Die besteding aan goedere en dienste deur besighede.
 - C Die besteding deur huishoudings aan goedere en dienste vir persoonlike gebruik.
 - D Die hoeveelheid inkomste wat huishoudings bespaar.

12. Wat gebeur met reële BBP as 'n land se nominale BBP met 5% toeneem en inflasie is 3%?
- A Reële BBP styg met ongeveer 2%.
 - B Die reële BBP bly dieselfde.
 - C Reële BBP daal met 3%.
 - D Reële BBP styg met 8%.
13. 'n Regeringsverslag toon dat die reële BBP deur huishoudings afgeneem het, terwyl die algehele reële BBP toegeneem het. Wat kan 'n moontlike verklaring wees?
- A Die inflasiekoers het toegeneem, wat die waarde van die reële BBP verminder het.
 - B Huishoudings het meer inkomste verdien en meer bestee.
 - C Besigheidsbeleggings en staatsbesteding het toegeneem, maar huishoudelike verbruik het gedaal.
 - D Meer mense is in diens geneem, wat gelei het tot verhoogde lone.
14. Watter van die volgende verklaar die beste waarom reële BBP deur huishoudings alleen dalk nie lewenstandaard ten volle weerspieël nie?
- A Dit meet slegs staatsbesteding aan welsynsprogramme.
 - B Dit hou nie rekening met die verdeling van inkomste onder huishoudings nie.
 - C Dit ignoreer indiensnemingsyfers in die land.
 - D Dit sluit besigheidsbeleggings in die ekonomie uit.
15. 'n Huishouding belê in 'n vaste deposito om te spaar vir toekomstige onderwysuitgawes. Watter tipe kapitaalkvorming verteenwoordig dit?
- A Sosiale kapitaal
 - B Menslike kapitaal
 - C Fisiese kapitaal
 - D Finansiële kapitaal
16. Gestel jy is 'n ekonomiese adviseur. Stel 'n strategie voor om meer huishoudelike kapitaalkvorming in 'n ontwikkelende land aan te moedig. Watter van die volgende sou die BESTE aanbeveling wees?
- A Verhoog lone sonder om spaaraansporings te verskaf.
 - B Laer rentekoerse om lenings makliker te maak.
 - C Stel finansiële geletterdheidsprogramme en hoër rentekoerse op spaargeld bekend.
 - D Moedig mense aan om meer te spandeer om die ekonomie 'n hupstoot te gee.

17. Land X se verbruiksbesteding is R820 biljoen, beleggingsbesteding is R250 biljoen, staatsbesteding is R180 biljoen en netto uitvoere is R50 biljoen. Wat is die BBP van Land X?
- A R1 250 biljoen
 - B R1 300 biljoen
 - C R1 350 biljoen
 - D R1 400 biljoen
18. Waarom word oordragbetalings (bv. pensioene en werkloosheidsvoordele) nie ingesluit by BBP-berekeninge met behulp van die inkomstemetode nie?
- A Dit verhoog huishoudelike verbruik direk.
 - B Dit is deel van netto uitvoere.
 - C Dit word nie deur produktiewe aktiwiteite verdien nie.
 - D Dit word as kapitaalvorming beskou.
19. Watter van die volgende stellings verduidelik korrek waarom waardevermindering afgetrek word in die inkomstemetode van BBP-berekening?
- A Waardevermindering is verantwoordelik vir stygings in wins as gevolg van inflasie.
 - B Waardevermindering is 'n bykomende inkomste wat deur firmas verdien word.
 - C Waardevermindering meet die waarde van nuwe beleggings.
 - D Waardevermindering verteenwoordig kapitaal wat nie meer produktief is nie.
20. Hoe sal dit BBP-berekeninge beïnvloed as individue in eie diens hul inkomste onderrapporteer, deur die inkomstemetode te gebruik?
- A BBP sal onderskat word.
 - B BBP sal oorskat word.
 - C BBP sal onveranderd bly.
 - D BBP sal toeneem as gevolg van hoër besteebare inkomste.

EKONOMIESE STELSLS

21. Wat beteken die term *laissez-faire* in ekonomie?
- A Die regering beheer alle sakebedrywigheide.
 - B Minimale regeringsingryping in die ekonomie.
 - C Volledige regeringseienaarskap van besighede.
 - D Streng regeringsregulasies op alle nywerhede.

22. Watter van die volgende is 'n sleutelkenmerk van 'n markeconomie?
- A Die regering beheer alle besighede.
 - B Daar is geen mededinging tussen firmas nie.
 - C Hulpbronne word toegeken op grond van regeringsbeplanning.
 - D Pryse word bepaal deur vraag en aanbod.
23. 'n Land is besig om oor te skakel van 'n beveleconomie na 'n markeconomie. Wat is die mees waarskynlike resultaat?
- A Verhoogde regeringsbeheer oor nywerhede.
 - B Meer mededinging tussen besighede.
 - C Minder keuses vir verbruikers.
 - D 'n Afname in entrepreneurskap.
24. Hoe beïnvloed verbruikerskeuse in 'n markeconomie besigheid?
- A Dit het geen impak nie, aangesien besighede beheer wat geproduseer word.
 - B Dit lei tot regeringsingryping in prysbesluite.
 - C Dit dwing besighede om kwaliteit en doeltreffendheid te verbeter om kliënte te lok.
 - D Dit verminder mededinging deur produkte duurder te maak.
25. As jy 'n ekonomiese adviseur was vir 'n land wat 'n verskuiwing na 'n markeconomie oorweeg, watter beleid sou jy voorstel om die voordele daarvan te maksimeer?
- A Moedig entrepreneurskap aan deur besigheidsregulasies te verminder.
 - B Verhoog regeringsbeheer oor produksie.
 - C Beperk verbruikerskeuse tot slegs noodsaaklike goedere.
 - D Stel vaste pryse vir alle goedere en dienste in.
26. Watter beleide sou jy implementeer om beide ekonomiese groei en maatskaplike welsyn te maksimeer as jy 'n ideale gemengde ekonomie ontwerp?
- A Verwyder alle regeringsbetrokkenheid by die ekonomie.
 - B Laat besighede toe om vrylik te funksioneer, maar stel regulasies in vir billike lone en omgewingsbeskerming.
 - C Laat die regering alle produksie- en prysbesluite neem.
 - D Laat monopolieë toe om die mark sonder regulasies te oorheers.

DIE EKONOMIESE STRUKTUUR VAN SUID-AFRIKA

27. Wat is die drie hoofsektore van die Suid-Afrikaanse ekonomie?
- A Landbou, mynbou en vervaardiging.
 - B Publiek, privaat en informeel.
 - C Handel, dienste en tegnologie.
 - D Primêr, sekondêr en tersiêr.

28. Watter sektor sal die meeste baat as die Suid-Afrikaanse regering ekonomiese groei wil bevorder deur infrastruktuur te verbeter?
- A Primêre sektor
 - B Sekondêre sektor
 - C Tersiere sektor
 - D Kwaternêre sektor
29. Watter van die volgende beleide sal die doeltreffendste wees om werkloosheid in Suid-Afrika se ekonomie te verminder?
- A Stygende subsidies vir groot korporasies.
 - B Vermindering van staatsbesteding aan onderwys.
 - C Moedig buitelandse beleggings in die vervaardigingsektor aan.
 - D Beperking van handel met internasionale vennote.
30. Jy is 'n ekonomiese adviseur van die Suid-Afrikaanse regering. Watter strategie sou jy voorstel om groei in al drie ekonomiese sektore te balanseer?
- A Belê in tegnologie om landbou en vervaardiging te moderniseer.
 - B Fokus geheel en al op die tersiere sektor en laat vaar mynbou.
 - C Verminder beleggings in onderwys en fokus op die uitvoer van natuurlike hulpbronne.
 - D Verbied alle buitelandse maatskappye om in Suid-Afrika te werk.